

הרפורמה בחינוך המיוחד- מה נשתנה?

מה זה שירותי חינוך מיוחדים? לפי מה קובעים אותם? מה השתנה בחוק?

על מה בכלל מדובר? מה התלמידים יכולים לקבל?

1. **סל בית ספרי-** תקצוב של שעות למסגרות החינוך הכלליות בשביל ילדים עם מוגבלויות. התקציב ניתן למסגרת לצורך בניית תמיכה פרטנית או קבוצתית לתלמידים של שירותי חינוך מיוחדים.

שירותי חינוך מיוחדים: הנחיית צוות, הוראה תומכת, סייעת/ת חינוכיים, טיפולים ועוד.
שימו לב: סייעת רפואית (מלווה אישי בחינוך הרגיל) ניתנת בתהליך נפרד מול הרשות- **לחץ כאן**

2. **סל סיוע ותמיכה אישי-** תקצוב נוסף למסגרות כלליות הניתן לתלמידים באופן אישי לטובת קבלת שירותי חינוך מיוחדים.

3. **מסגרת חינוך מיוחד-** כיתת חינוך מיוחד בבית ספר כללי או מסגרת חינוך מיוחד (גן/בי"ס), אשר שירותי החינוך המיוחדים בהם בנויים לפי תקנים המחולקים לפי סוג מוגבלות הכיתה.

איך יודעים מה מקבלים במסגרות החינוך המיוחד?

ככל הניתן, כדאי לנסות ולהכיר את המסגרות השונות מבעוד מועד, על הצוות החינוכי שפועל בהן, כמו גם אופי הלימודים בהן.

במסגרות החינוך המיוחד מקבלים שירותי חינוך מיוחדים לפי אפיון סוג המוגבלות של הכתה. כלומר: אם תלמיד נמצא בכיתה שמאופיינת כמוגבלות שכלית אז שירותי החינוך המיוחדים ילכו לפי תקן זה, בשונה מכיתת מוגבלות פיסית שלה תקן שונה. להלן קישורים לחוזרי המנכ"ל שקובעים את התקנים השונים על פי טבלאות המחולקות לסוגי כיתה:

- מספר תלמידים מצומצם- **לחץ כאן**
- מורה/גננת לחינוך מיוחד- **לחץ כאן**
- סייעת כיתתית – **לחץ כאן**
- שימו לב: שבמסגרות חינוך מיוחד אין סייעת אישית, כן קיימת אפשרות לתקצב את המסגרת ב"שעות תגבור" שמהן ניתן לתת מענה.
- הארכת יום לימודים- **לחץ כאן**
- הארכת שנת לימודים – **לחץ כאן**
- שעות טיפול מקצועות הבריאות - **לחץ כאן**
- שימו לב: שעות הטיפולים שניתנות לכל ילד מחוברות ביחד, כאשר המסגרת קובעת מסך השעות תכנית טיפולים אישית וקבוצתית.

(לעיתים ישנם עדכונים לחוזרי המנכ"ל, או הנחיות נוספות שכדאי להכיר)

אחרי שהבנו על מה מדובר, איך אפשר לקבל את שירותי החינוך המיוחדים?

מה זה "צוות רב מקצועי"?

התיקון בחוק הסדיר את הצוות במסגרות כלליות לעניין שירותי החינוך המיוחדים עם שתי סמכויות:

4. קביעת הזכאות לשימוש בסל הבית ספרי לטובת התלמידים.
 5. קובעת את הרכב סל השירותים והתכנית הלימודית האישית של התלמיד מתוך הסל הבית ספרי בלבד או בתוספת הסל האישי כפי שאושר על ידי וועדת זכאות ואפיון.
- חשוב לדעת! לעניין הרכב סל השירותים ובניית התכנית האישית, ההורים הם חלק מהוועדה ויש להם קול אחד.

הרכב הצוות הרב- מקצועי:

- (א) יושב ראש- מנהל בית הספר ובגן ילדים – נציג המתי"א,
- (ב) מחנכת/הכיתה או מנהל הגן של התלמיד;
- (ג) פסיכולוגי חינוכי או יועץ חינוכי;
- (ד) עובד הוראה מתחום החינוך המיוחד או נציג המתי"א המומחה למוגבלות התלמיד;
- (ה) לעניין קביעת הרכב סל השירותים וקביעת תכנית אישית – הורי התלמיד, עם קול אחד.

מה זה "וועדת זכאות ואפיון":

התיקון בחוק איחד את וועדת שילוב וועדת השמה עד כה לוועדה אחת שנקראת "וועדת זכאות ואפיון".
 וועדת זכאות ואפיון יכולה לקבוע:

6. אין זכאות לשירותי החינוך המיוחדים.
 7. מענה מהסל הבית ספרי בלבד, ולא ניתן לבחור בכתת חינוך מיוחד או מסגרת חינוך מיוחד.
 8. לבחירת ההורים: תוספת סל אישי לכתה כללית, כתת חינוך מיוחד או מסגרת חינוך מיוחד.
- וטבלה בחוק הקובעת את רמות התפקוד- לחץ כאן

הרכב וועדת זכאות ואפיון:

- (1) עובד משרד החינוך שהוא בעל מומחיות, ניסיון והכשרה בחינוך מיוחד, והוא יהיה יושב הראש; (חובה)
- (2) נציג רשות החינוך המקומית שהוא מנהל מחלקת החינוך כהגדרתו בחוק הרשויות המקומיות או מי מטעמו שהוא בעל ניסיון או הכשרה בחינוך מיוחד; (חובה)
- (3) שני מפקחים כוללים של משרד החינוך, האחד מפקח כולל לחינוך מיוחד (חובה) והאחר מפקח כולל לחינוך רגיל, או נציגיהם;
- (4) פסיכולוג חינוכי לפי חוק הפסיכולוגים מטעם הרשות המקומית; (חובה)
- (5) נציג הורים- הורה לתלמיד עם צרכים מיוחדים.

לפי מה קובעת וועדת זכאות ואפיון:

1. אבחונים וחוות דעת רפואיות: לרשימה של המסמכים הקבילים – לחץ כאן
2. שאלון של המורים שבא לבחון את תפקוד התלמידים בתחומים שונים (נקרא גם שאלון ראמ"ה)
3. מבחן עצימות של הוועדה- הבוחן את הצורך ברמות תמיכה שונות.
4. שאלון הורים.
5. שאלון תלמיד.

ואם אני לא מרוצה?

- על החלטה של צוות רב- מקצועי במסגרת החינוכית (הקובע זכאות לשימוש בסל בית ספרי ואופן השימוש בו) ניתן לערר לוועדת זכאות ואפיון.
- על החלטה של וועדת זכאות ואפיון (זכאות לשירותי חינוך מיוחדים ורמת התפקוד) ניתן לערר לוועדת השגה.
- על החלטות וועדת השגה יש לעתור בעתירה מנהלית לבית המשפט.

ניתן לבחור את שיבוץ הילדים?

- אם יש זכאות לסל בית-ספרי השיבוץ הינו בכיתה כללית ועל פי אופן השיבוץ ברשות.
- אם יש זכאות לתוספת סל סיוע אישי ניתן לבחור בין שיבוץ בכיתות הכלליות לבין מעבר לוועדת שיבוץ להתאמת כיתה מיוחדת בבית ספר כללי או מסגרת לחינוך מיוחד.

חשוב לדעת: הבחירה היא **בסוג המסגרת**, אך את השיבוץ **במסגרת הספציפית** נעשה בוועדה נפרדת ללא נוכחות הורים. לכן מומלץ, במידת האפשר, לבחון מראש את אפשרויות השיבוץ בסביבה ולהביא את הסוגיה בפני הוועדה.

האם הוועדה יכולה לכפות סוג מסגרת שאני לא מסכים לה?

התיקון לחוק קובע כי וועדת זכאות ואפיון שסוברת שיש חשש ממשי בבחירת סוג המסגרת על ידי ההורים כך תביא לפגיעה ממשית בשלומם או בשלומם של אחרים, יכולה לקבוע סוג מסגרת שונה מרצון ההורים.

המדובר במקרים חריגים, אשר הוועדה הרב מקצועית דנה בהם יחד עם הנהלת האגף חינוך מיוחד. על החלטה שונה מרצון ההורים ניתן לערר לוועדת השגה.

משפחות יקרות! מוזמנות לפנות לצוות המקצועי שלנו

במרכז מידע ומיצוי הזכויות של קשר:

www.kesher.org.il contact@kesher.org.il **1-700-501-601**

חשוב! האחריות על שימוש בתוכן דף מידע זה הינה על אחריות הקורא בלבד, והמידע, שמוצג בצורה מתומצתת ומתעדכן מעת לעת, איננו רשמי ואיננו בא להחליף כל ייעוץ או ייצוג מקצועי לרבות משפטי או בירור מלא מול הגורמים הרשמיים העוסקים בנושא. כל הזכויות שמורות לעמותת קשר- הבית של המשפחות המיוחדות.